

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nová právní úprava úpadkového práva - oddlužení jako nový způsob řešení úpadku

Jedním z nových způsobů řešení úpadku obsažený v nové právní úpravě zák.č. [182/2006](#) Sb., v platném znění, insolvenční zákon, je oddlužení. Oddlužení je též někdy nazýváno „prohlášením osobního bankrotu.“ Jak již z laického názvu „osobní bankrot vyplývá“, oddlužení se bude týkat pouze osob nepodnikatelů, a to jak fyzických osob, tak právnických osob.

Předpokladem pro povolení oddlužení dlužníka je skutečný zájem dlužníka, tudíž ust. § 390 insolvenčního zákona předpokládá, že společně s insolvenčním návrhem podá dlužník návrh na oddlužení. Samozřejmě se může vyskytnout situace, kdy návrh podá dříve věřitel. V tomto případě je dána dlužníkovi lhůta 30 dní k podání návrhu na oddlužení, a to počínaje doručením insolvenčního návrhu dlužníkovi.

Návrh na povolení oddlužení lze podat v souladu s ust. § 391 odst. 2 insolvenčního zákona pouze na formuláři a musí obsahovat krom obecných náležitostí podání následující:

- označení dlužníka, případně osoby oprávněné za dlužníka jednat
- údaje o očekávaných příjmech dlužníka v následujících 5 letech
- údaje o příjmech dlužníka za poslední 3 roky

Dále má dlužník v souladu s ust. § 392 insolvenčního zákona povinnost připojit k návrhu především:

- seznam majetku a seznam závazků
- listiny prokazující údaje o příjmech 3 roky nazpět
- písemný souhlas nezajištěného věřitele v případě, že hodnota plnění, které od dlužníka obdrží bude nižší než 30% jeho pohledávky
- úředně ověřený spolupodpis osob na návrhu, které by dlužník sehnal k zajištění závazku a tyto osoby by se zavázali za oddlužení dlužníka jako spoludlužníci či ručitelé
- úředně ověřený podpis manžela a výslovný souhlas, že s oddlužením souhlasí (tohoto podpisu, ani souhlasu manžela s oddlužením není potřeba v případě, jestliže oddlužením nemůže být dotčen majetek z nevypořádaného SJM, vyživovací povinnost dlužníka vůči manželu a nezaopatřeným dětem, či rozsah vyživovací povinnosti dlužníka manžela)

Nová právní úprava obsažená v insolvenčním zákoně umožňuje dva způsoby oddlužení:

- oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty,
- oddlužení formou splátkového kalendáře.

Při oddlužení dlužníka zpeněžením majetkové podstaty se postupuje obdobně jako při zpeněžení majetkové podstaty v konkursu.

Při oddlužení formou splátkového kalendáře je dlužník povinen po dobu pěti let splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu. A to v rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.

Zajištění věřitelé jsou uspokojeni zpeněžením zajištění, přičemž při tomto zpeněžení se postupuje obdobně jako při zpeněžení podstaty v konkursu.

Nejvýznamnějším momentem v rámci rozhodování o umožnění oddlužení dlužníka je samotné hlasování věřitelů o tomto návrhu. Hlasovat mohou věřitele jak na schůzi věřitelů, tak mimo schůzi věřitelů, a to již po zahájení insolvenčního řízení, tak i před zahájením insolvenčního řízení. Nejvýznamnější skutečností však je to, že právo hlasovat o návrhu na oddlužení dlužníka mají pouze nezajištění věřitelé. Zajištění věřitelé nemají právo hlasovat ani v rozsahu, ve kterém je podle znaleckého posudku vypracovaného v insolvenčním řízení hodnota zajištění nižší než výše zajištěné pohledávky. Právo hlasovat o návrhu na oddlužení je též odepřeno osobám blízkým a osobám, jež tvoří s dlužníkem koncern.

Nezajištění věřitelé rozhodují o návrhu prostou většinou hlasů počítanou podle výše jejich pohledávek. Souhlas věřitele s oddlužením je konečný a věřitel není oprávněn tento svůj souhlas změnit.

Konečné slovo při oddlužení má insolvenční soud. Ten může:

- vyzvat navrhovatele k doplnění či opravě návrhu (lhůta k nápravě nesmí být delší než 7 dní),
- návrh odmítnout - návrh byl podán opožděně, či osobou neoprávněnou, návrh nebyl doplněn i přes výzvu soudu,
- návrh zamítne - lze důvodně předpokládat, že jím je sledován nepoctivý záměr, či hodnota plnění, které by při oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé je menší než 30% (pokud není získán souhlas těchto věřitelů), či návrh byl podán osobou, o jejímž návrhu bylo již dříve rozhodnuto, z důvodu lehkomyšlného nebo nedbalého přístupu dlužníka k plnění povinností v insolvenčním řízení), (Nepoctivý záměr je definován ust. § 395 odst. 3 insolvenčního zákona)
- schválí.

Pokud byl návrh na oddlužení odmítnut, zamítnut, vzat zpět či jen nebyl schválen, rozhodne insolvenční soud současně o způsobu řešení dlužníkovy úpadku konkursem.

Pokud jsou splněny všechny zákonem předepsané náležitosti, insolvenční soud oddlužení schválí. Účinky schválení oddlužení nastávají okamžikem zveřejnění rozhodnutí o schválení oddlužení v insolvenčním rejstříku. Právní mocí tohoto rozhodnutí se dále ruší omezení dispozičních oprávnění dlužníka.

Jak jsem již výše uvedl, oddlužení má dvě možné formy, a to oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty dlužníka či formou splátkového kalendáře.

Pokud jde o oddlužení formou splátkového kalendáře, má po právní moci rozhodnutí dispoziční oprávnění ke svým příjmům dlužník, který však musí s těmito příjmy naložit v souladu s rozhodnutím o schválení oddlužení. To samé platí i k dispozičnímu oprávnění dlužníka k majetkové podstatě s výjimkou majetku, který slouží k zajištění. Ten je zpeněžen insolvenčním správcem a výtěžek je vydán zajištěnému věřiteli.

Dále je dlužník v souladu s ust. § 412 insolvenčního zákona po dobu trvání účinků schválení oddlužení plněním splátkové kalendáře povinen :

- vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a v případě, že je nezaměstnaný, o získání příjmu usilovat; nesmí rovněž odmítat splnitelnou možnost si příjem obstarat,
- hodnoty získané dědictvím a darem zpeněžit a jejich výtěžek, stejně jako jiné své mimořádné příjmy, použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře,
- bez zbytečného odkladu oznámit insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru každou změnu svého bydliště nebo sídla a zaměstnání,
- vždy k 15. lednu a k 15. červenci kalendářního roku předložit insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru přehled svých příjmů za uplynulých 6 kalendářních měsíců,
- nezatajovat žádný ze svých příjmů a na žádost insolvenčního soudu, insolvenčního správce nebo věřitelského výboru předložit k nahlédnutí svá daňová přiznání za období trvání plánu oddlužení,

- neposkytovat nikomu z věřitelů žádné zvláštní výhody,
- nepřijímat na sebe nové závazky, které by nemohl v době jejich splatnosti splnit.

V souladu s výše uvedeným a v souladu s ust. § 412 odst. 3 insolvenčního zákona je po dobu trvání účinků oddlužení formou splátkové kalendáře jakýkoliv úkon dlužníka, který nebyl schválen insolvenčním správcem, a který by znamenal odmítnutí daru či dědictví, či zkrácení dědického podílu, neplatný.

Pokud jde o oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty, užije se ust. insolvenčního zákona vztahující se na konkurs. Poté, co insolvenční správce zpeněží majetek dlužníka, se postupuje dle ust. insolvenčního zákona upravující konečnou zprávu a rozvrh v konkursu. Dispoziční oprávnění k majetku, který dlužník získá po schválení oddlužení, má od právní moci rozhodnutí o schválení oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty dlužník.

Pokud dlužník splnění všechny své povinnosti mu uložené v rozhodnutí o schválení oddlužení, vydá insolvenční soud na návrh dlužníka usnesení, jímž ho osvobodí od zbytku dluhu svých věřitelů. Toto osvobození se týká též pohledávek věřitelů, ke kterým se v insolvenčním řízení nepřihlíželo, a též věřitelů, kteří své pohledávky do insolvenčního řízení nepřihlásili, ač tak učinit měli.

Mimořádně může insolvenční soud v souladu s ust. § 415 insolvenčního zákona též osvobodit dlužníka od placení pohledávek v rozsahu, ve kterém dlužník nedodržel uspokojení nezajištěných věřitelů (tj. min. 30 % hodnoty pohledávky), nebo nedosahuje-li dlužníkova celá úhrada nejnižší hodnotu plnění, na které se tito věřitelé s dlužníkem dohodli. A to pouze na návrh dlužníka, po slyšení dlužníka a insolvenčního správce, pokud dlužník prokáže, že požadované hodnoty plnění nebylo dosaženo v důsledku okolností, které nezavinil, a zároveň, že částka, kterou tito věřitelé na uspokojení svých pohledávek dosud obdrželi, není nižší než částka, které by se jim dostalo, kdyby dlužníkův úpadek byl řešen konkursem.

Výše uvedené osvobození dlužníka od hrazení zbytku pohledávek, jenž má dlužník vůči svým věřitelům, může být insolvenčním soudem odejmuto nebo může zaniknout.

Insolvenční soud odejme osvobození od hrazení zbytku pohledávek dlužníkovi na návrh některého z dotčených věřitelů v případě, že vyjde najevo, že ke schválení oddlužení nebo k přiznání osvobození došlo na základě podvodného jednání dlužníka, anebo že dlužník poskytl zvláštní výhody některým věřitelům. Tento návrh musí být podán do 3 let od pravomocného přiznání osvobození a musí být podán věřitelem, který nemohl takovou námitku uplatnit před rozhodnutím o přiznání osvobození dlužníku.

Přiznané osvobození zaniká, byl-li dlužník do 3 let od právní moci rozhodnutí o něm pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin, kterým podstatně ovlivnil schválení nebo provedení oddlužení anebo přiznání osvobození, případně kterým jinak poškodil věřitele.

Dalším případem je usnesení insolvenčního soudu o zrušení schváleného oddlužení. Toto usnesení insolvenční soud vydá zejména v případě, že dlužník neplní své povinnosti mu uložené rozhodnutím o schválení oddlužení, či v případě, že plnění, ke kterému se dlužník zavázal, nebude možné splnit. Současně s rozhodnutím o zrušení schváleného oddlužení insolvenční soud rozhodne o způsobu řešení dlužníkova úpadku konkursem.

Mgr. Václav Jindra
advokátní koncipient
Advokátní kancelář Mgr. Tomáše Mužíka
Pařížská 22
110 00 Praha 1

tel: +420224811846
fax: +420224811595

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nepřevzaté povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)